

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 12. decembra 1902.

Politični oddelek.

Obrtni shod v Ljubljani.

Obrtni stan na Kranjskem sicer živo čuti posledice dandanašnje tehnike, posledice novih proizvodnih razmer, ali stori vender le jako malo, da si pridobi sredstev za povzdigo male obrtnosti in doslej ni mogel priti niti do jednotne organizacije.

Obrtnih zadrug je sicer v deželi kacic 40, ali mej njimi ni bilo dosedaj nikake zveze in so bile vsled tega jednotne akcije v prid obrtnije nemogoče.

Nekateri dalekovidnejši obrtniki so sprevideli, da je to na škodo vsemu obrtnemu stanu in vsled tega so sklicali lani na dan 8. decembra načelnike nekaterih obrtnih zadrug na posvetovanje, kako ustvariti jednotno organizacijo. Na tem sestanku se je sklenilo, ustanoviti zvezo obrtnih zadrug na Kranjskem.

V izvršitev tega namena je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki si je izvolil za predsednika načelnika ljubljanske zadruge brivcev in lasarjev gosp. Engelberta Franchettija. In temu odboru, ki je imel osem sej med letom, se je zahvaliti, da se je mogel ob obletnici, t. j. v ponedeljek vršiti ustanovni shod kot prvi občni zbor „Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug“. Shod se je vršil v „Mestnem domu“, pričnši ob 9. uri dopoludne. Zvečer poprej so se že sestavili v steklenem salonu pri „Zvezdi“ delegatje raznih obrtnih zadrug, ter se razgovarjali o vseh točkah dnevnega reda. Prišel je tudi obrtni inštruktor trgovskega ministrstva.

Dne 8. t. m. ob določenem času je otvoril predsednik pripravljalnega odbora, gospod Franchetti zborovanje, pozdravil prav lepo število delegatov in obrtnikov, posebno še predsednika trgovske in obrtne

zbornice, gosp. Lenarčiča, imenovanega zastopnika ministrstva, zastopnika idrijske zadruge ter predlagal, odposlati vladarju udanostno brzojavko. Z navdušenjem sprejeto. Prvi govori zadružni inštruktor o namenih ustanavljajoče se obrtne zveze. Njeni nameni so namreč organizacija obrtnega stanu, ki so že pri kaki zadruzi, ter pridovanje za združenje one obrtnike, ki še niso v nobeni zadruzi; izobraževanje vajencev, njih strokovne izdelke razstavljati na obrtnih razstavah; obrtne nadaljevalne šole; tečaji za mojstre; strokovni tečaji sploh; tečaji za knjigovodstvo; nadaljno izobraževanje pomočnikov; ustanovitev surovinskih društev, mojstrske bolniške blagajne, javna zalaganja; zavarovalnice za slučaj starosti in onemoglosti itd. Govornik obljubi posredovanje pri vladi za državno podporo novi zvezi. Predsednik trgovske in obrtne zbornice gosp. Lenarčič je istotako toplo pozdravil novo zvezo, izjavil, da je naloga trgovske in obrtne zbornice slediti vsem obrtnim pojavom, ter obljubil, da bo zbornica vse storila, da pospeši delovanje zveze obrtnih zadrug.

Tajnik pripravljalnega odbora, g. Fran Jeločnik je prečital nato zapisnik pripravljalnega odbora. Iz zapisnika je posneti, da je dosedaj pristopilo novo snujoči se zvezi izmed 40 obrtnih zadrug na celim Kranjskem osem, in sicer: 1. zadruza krojačev, klobučarjev in rokovičarjev s 115 člani; 2. zadruza mesarjev 70 članov; 3. zadruza brivcev 25 članov; 4. zadruza kovinskih obrtnikov 66 članov; 5. zadruza pekov 35 članov; 6. zadruza gostilničarjev in kavarnarjev 320 članov; 7. zadruza rokodelcev in dopuščenih obrtnikov 88 članov in 8. zadruza rokodelcev v Idriji 156 članov, skupaj tedaj 885, ki imajo 43 zastopnikov. — V zvezni odbor se izvoli z vzklicem naslednjih 12 udov gg.: Kramar Josip, Dachs Ivan in Bergant Štefan, vsi trije gostilničarske zadruge; nadalje: Sirk Ivan (mesarska zadruza); Didič Fran za Idrijo, Skrbec Fran za Lož, Schlegel Edvard in Kregar

Ivan (kovinska zadruga), Jeločnik Fran in Rojina Josip (krojaška zadruga), Schrey Ivan (pekovska zadruga) in Engelbert Franchetti (brivska zadruga). Namestniki pa so gg.: Krvarič, Tončič, Lavrič, Jenko, Novak in Šturm. Računskim preglednikom se izvolijo gg.: Leden, Lenček, Al. Pogačnik: namestnikom pa Pock Fran.

K predlogu glede enakomernega združenega uradovanja, namreč glede enotnega knjigovodstva in statistike, se je oglasil ministrski odposlanec, ki je priporočal, naj se v tem oziru še par mesecev potrpi, ker se tozadevne knjige in tiskovine že pripravljajo v ministrstvu. Najživahnejša debata se je razvila pri predlogu glede izdajanja obrtnega časopisa kot zveznega glasila. Začasni predsednik Franchetti utemeljuje posebno dokazilno in stvarno potrebo lastnega glasila, povdarjajoč povsem prav, da bi brez glasila snujoča se zaveza bila mrtvorjeno dete. Zato predlaga, naj ustanovni shod sklene potrebo takega glasila, ter poveri nov odbor, da ukrene vse potrebno. — Delegat Fr. Didič iz Idrije je proti temu, da bi bil vsak član zaveze obvezan, naročiti si tudi list. Franchetti pojasni, da bi dobivali člani list brezplačno, le letni prispevek bi bil nekoliko višji, na pr. 1 krono. Delegat Dachso predlaga, naj bi se končno sklepanje o tem predmetu za danes še opustilo, ker morajo posamezni odposlanci zadrug v tej zadevi še vprašati doma. Delegat Kregar se pridruži Dachsovem predlogu, češ, naj občni zbor o tem definitivno sklepa. Ob enem predlaga dvakratno mesečno izdavanje. Na glasovanje pride Dachsov predlog, ki se tudi sprejme. Pri točki glede višine letnih prispevkov predlaga začasni predsednik Franchetti, naj se določi 1 krono za slučaj, da se bo izdajal lastni list. Ker so se tudi tukaj nekateri delegatje izgovarjali, da nimajo tozadevnih pooblastil svojih zadrug, je poučil zborovalce magistratni svetnik gosp. Šešek kot zastopnik mestne občine, da so delegatje že eo ipso pooblašteni o potrebnem sklepati in dovoljevati. Obveljal je pri glasovanju deducirani predlog predsednikov za 30 vin. letnega prispevka za osebo. Nekateri odposlanci zadrug so obljubili, da so pripravljeni pavšalno prispevati na leto tudi 40 kron. K tej točki se je oglasil poučljivo tudi gosp. dr. Murnik kot tajnik trgovske in obrtne zbornice.

Za prihodnji občni zbor se določi zopet Ljubljana, a nadaljni občni zbori se bodo vršili premenjevalno tam, kjer bo največ zavezinih članov.

Pri točki o ustanovitvi obligatorične mojstrske bolniške blagajne se razvname zopet daljša debata. Vladni odposlanec dr. Roller pojasni razmerje prostovoljnih in obveznih bolniških blagajn, ter raztolmači najvažnejše paragrafe iz tozadevnih pravil. Na predlog Kregarja se celotno čitanje opusti, ter se prepusti upravnemu odboru, da potrebno ukrene. Sklene se: 1. ustanoviti bolniško blagajno; 2. odbor naj priskrbi,

da se pravila prevedejo na slovensko, ter se potem čitajo pri drugem občnem zboru, ki se vrši kmalu po novem letu. Sprejeto. Podpore se določijo, kakor so običajne pri takih blagajnah, t. j. zdravniška pomoč v slučaju bolezni, a pri boleznih, ki trajajo nad tri dni, tudi denarna podpora.

Predlog glede prireditve potovalnih zborovanj s strokovnim predavanjem in o pomenu obrtnih zadrug je govoril jako temeljito gosp. Šturm. Predlagal je med drugim, naj se stremi za tem, da se ustanovi v trgovinskem ministrstvu obrtni oddelek. Za poučne obrtne shode je treba instruktora, ki zna naš materni jezik. Sprejeto. Začasni predsednik prečita pismo župana Hribarja, ki je bil službeno zadržan, se zborovanja udeležiti, a želi novi zvezi najboljše, ter jo zagotavlja svoje naklonjenosti. Za to in za prepustitev dvorane se izreče županu najsrčnejša zahvala.

Nato je zaključil začasni predsednik to velepomembno zborovanje.

Po zborovanju se je vršilo konstituiranje novega odbora, ter so bili izvoljeni gg.: predsednikom Franchetti, podpredsednikom Kregar, blagajnikom Schlegel, zapisnikarjem Fr. Jeločnik.

Popoludne ob 1. uri se je začel v gostilni pri „Zvezdi“ (Krisch) prav dobro obiskani banket.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Sedaj se vse suče okrog češko-nemške sprave. Nemci so formulirali svoje zahteve, ne, ker si žele sprave, nego ker jim je na tem, da se ohrani Körberjevo ministrstvo. Čehi seveda nečejo sprejeti teh ponudb, ker so Nemci svoje ponudbe nalašč pretirali. Vsled tega sestavijo Čehi protiponudbe. Ta igra se bo še nekaj časa nadaljevala. Gre se namreč zato, da se krivda za ponesrečenje sprave zvali na drugo stranko. Nemci bi to krivdo radi zvalili na Čeha, Čehi bi jo radi zvalili na Nemce. Mej tem pa preteče čas in pride zopet v veljavo § 14.

Gosposka zbornica. — Gosposka zbornica je imela v soboto sejo. Vzprejela je več zakonskih načrtov, ki so bili vzprejeti v poslanski zbornici, med njimi tudi oni glede podpor po ujmah prizadetim deželam in občinam. Razpravljala je tudi o zakonskem načrtu glede terminske kupčije z žitom. Vzprejela ga je zopet v prvotni obliki in ne tako spremenjenega, kakor je hotela glede paragrafa 12 poslanska zbornica. Ta zakonski načrt romal bo torej zopet v poslansko zbornico, ki ga gotovo sprejme in sicer brez glasov italijanskih poslancev.

Vladni opomin parlamentarnim strankam. — „Fremdenblatt“ piše: Če se odtrga še ta pravna nit, se s tem odtrga tudi življenska nit parlamentu. Gre se za več, nego le za notranji mir. Sedaj je zadnji čas in ni več nobenega odloga.

Nagodbena pogajanja med Avstro-Ogrsko. — Nagodbena pogajanja med obema državama polovicama so se te dni zopet pričela. Zaradi tega je prišel v nedeljo ogrski ministrski predsednik pl. Szell na Dunaj. Naš ministrski predsednik je bil v petek v dolgotrajni avdijenci pri cesarju, pri kateri se je cesar z dr. Körberjem razgovarjal o teh pogajanjih. V soboto pa je imel naš ministrski svet svojo sejo, v kateri se je istotako posvetoval o tem vprašanju. Vest,